

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2024-06-13
Besvaras senast
2024-06-19 kl. 12.00

Till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2023/24:983 Pseudovetenskap i familjerättsliga sammanhang för våldsutsatta barn

Justitieministern har vid åtskilliga tillfällen tydliggjort att alla barn ska skyddas mot alla former av våld och kränkande behandling. Justitieministerns tydlighet är viktig och välkommen.

Nyligen publicerade en rad namnkunniga professorer och psykologer en artikel i *Psykologtidningen* (4 juni 2024, "Föräldraalienation är pseudovetenskap") som larmade om hur pseudovetenskapliga begrepp och "teorier" som har bristfälligt eller rent av osakligt vetenskapligt underlag utnyttjas som vapen i familjerättsliga tvister för att desavouera en förälders uppgifter om våld.

Det pseudovetenskapliga begrepp och de teorier som professorerna och psykologerna varnade för var den så kallade PA-teorin (och PAS samt AB) om "föräldraalienation". Undertecknarna av artikeln är några av Sveriges främsta experter kring frågor som rör barn, våldsutsatthet och familjerättsliga frågor påverkan på barn. Några av undertecknarna var:

- Kjerstin Almqvist, senior professor i psykologi, leg. psykolog, specialist i behandling, leg. psykoterapeut, Institutionen för sociala och psykologiska studier, Karlstads universitet
- Ulf Axberg, professor, leg. psykolog, leg. psykoterapeut
- Dr Sonja Ayebe-Karlsson, Associate Professor in Policy and Intersectionality, University College London, forskningsledare för UCL Everyday Disasters and Violences forskningsgrupp och expertmedlem i SHERA forskningsgrupp, akademiker och forskare inom mänskliga rättigheter, familjerätt, (mental) hälsa samt effekter av våld och övergrepp mot kvinnor och barn
- Sofia Bidö, leg. psykolog, leg. psykoterapeut, specialist i klinisk psykologi med inriktningen behandling/psykoterapi, verksamhetschef Rädda Barnens Centrum för stöd och behandling
- Anders Broberg, professor emeritus, leg. psykolog, leg. psykoterapeut, specialist i klinisk psykologi, Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet
- Maria Eriksson, professor i socialt arbete, Marie Cederschiöld högskola
- Ole Hultmann, fil.dr., leg. psykolog, leg. psykoterapeut, Psykologiska institutionen, Göteborgs universitet
- Johan Melander Hagborg, leg. psykolog, fil.dr. i

- psykologi/universitetslektor
- Anna Norlén, leg. psykolog, leg. psykoterapeut, verksamhetschef, rektor Ericastiftelsen

Dessa namnkunniga experter beskriver i artikeln varför dessa pseudovetenskapliga begrepp och teorier inte bör användas i familjerättsliga sammanhang, och jag vill rekommendera justitieministern och hans medarbetare att ta del av artikeln i sin helhet med anledning av frågans aktualitet för många våldsutsatta barn som tvingas till umgänge med förövare där risk för våld föreligger.

Artikelförfattarna lyfter att teorin har kritiserats för att den urholkar barns rätt till delaktighet och skydd samt förminskar betydelsen av barns utsagor. Artikelförfattarna skriver att teorin nyligen har granskats av FN:s rapportör om våld mot kvinnor och flickor. I rapporten, som presenterats i FN:s råd för mänskliga rättigheter, konstateras att PA är pseudovetenskap och ett maktmedel för att underminera barns och kvinnors rättigheter (OHCHR, 2023).

I artikeln i *Psykologtidningen* framgår att FN:s särskilda rapportör om våld mot kvinnor och flickor har gjort följande ställningstagande:

”States legislate to prohibit the use of parental alienation or related pseudo-concepts in family law cases and the use of so-called experts in parental alienation and related pseudo-concepts (OHCHR 2023).”

I Göteborgs-Posten den 12 juni skriver också bland annat Lex Tintin-föreningens ordförande Sanam Gharaee, Rebecca Lagh, advokat specialiserad på barn och brottsoffer, samt nätverket Gömda kvinnor en artikel med rubriken ”Pseudovetenskap i domstolar leder till att våldsutsatta barn tystas”. Artikelförfattarna skriver bland annat:

”Personer som är misstänkta för brott mot barn använder pseudovetenskap som bevis för att få domstolen att lämna barns berättelse utan avseende. Familjerättsliga tvister blir i stället en arena för eftervård där den våldsutsatta ofta utmålas som tvivelaktig och den som påverkar barnet negativt. Domstolar, familjerätter och andra myndigheter bortser ofta från barns uttryckliga vilja, mot bakgrund av teorin om ’föräldraalienation’.”

Jag vill rekommendera justitieministern och hans medarbetare att också ta del

av hela deras artikel.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga justitieminister Gunnar Strömmer:

Vilka åtgärder avser ministern och regeringen att vidta för att följa den särskilda rapportören om våld mot kvinnor och flickors ställningstagande om att stater ska lagstifta för att förbjuda användningen av föräldraalienation eller relaterade pseudobegrepp i familjerättsärenden och användningen av så kallade experter i föräldraalienation och relaterade pseudobegrepp?

.....

Laila Naraghi (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch